

Een unieke dansvoorstelling die meer is dan de som der delen

Kwetsbaarheid als kracht

Het is 21 maart. Het begin van de lente, maar ook de dag van de aanslagen in Brussel. Er is wat aarzeling bij het personeel van Het Cultureel Centrum in Berchem of de voorstelling van STAP door kon gaan. Niet bij de groep uit het Belgische Turnhout zelf. Dit wordt de tweede voorstelling van hun nieuwe productie *To Belong* onder de bezielende leiding van choreograaf Koen De Preter. Even vreest men voor een geringe publieksopkomst vanwege de genoemde aanslagen. Maar de grote zaal raakt goed gevuld.

Het lichaam als taal

Op de speelvloer is een dansvloer aangelegd. Daarop geen decor, maar muziekinstrumenten – een elektrische gitaar, een elektrische piano en een drumstel – verspreid over de ruimte. Zaallicht uit, toneellicht aan, stilte, muziek. Negen spelers stellen zich één voor één in een rij op. De toeschouwers hebben alle tijd om te zien met wie ze deze avond te maken krijgen. De spelers tonen zichzelf, lopen individueel naar voren en gaan weer terug in de rij. Ieder met hun eigen motoriek, hun eigen mimiek, hun eigen ritme. Ze nemen de tijd en het is alsof ze willen zeggen: "Kijk, wij zijn geen afgetrainde atleten. We draaien geen pirouetten. Deze lichamen zijn het materiaal waarmee we het vanavond doen. Want dat is de essentie van dans en beweging. Het lichaam is het instrument. Het lichaam is de taal waarmee we spreken."

Na het 'voorstellen' beginnen de dansers patronen te lopen in verschillende tempi. De klassieke muziek ondersteunt en versterkt de intensiteit van de beweging. Wanneer er een wisseling is in het patroon, wordt dat door een van de dansers met een krachtig geroepen "ja" aangegeven. Dat nadrukkelijke 'coachen' is nodig. Het stoort niet, omdat het met overtuiging gedaan wordt en binnen de

context past van de totale beweging. Daar waar het bij ballet en dans gaat om de combinatie van een zo perfect mogelijke techniek en gelaagde expressie, is het hier de balans tussen authenticiteit, concentratie, discipline en een bijzonder bewustzijn van het lichaam dat boeit.

Het lichaam is het instrument.

Het lichaam is de taal waarmee we spreken.

Wisselwerking

Diverse variaties in tableaux, beweging, individueel en collectief volgen elkaar naadloos op. Soms heb ik het gevoel dat het hier om herhalingen gaat van oefeningen uit de repetities. Hier mis ik soms de inhoud en de spanning. De kunst is om je als toeschouwer over te geven aan wat je ziet en niet bezig te zijn met wat je verwacht. Dan ontstaat er wisselwerking. De fysieke en mentale inspanning die het ongetwijfeld kost om deze voorstelling te dansen, is

nauwelijks aan de spelers af te lezen. Het plezier en de inzet wel. Gedurfd is het onderdeel waarbij de instrumenten na elkaar bespeeld worden als begeleiding bij de dans. In wat vooraf ging droeg de muziek de beweging. Maar de bespelers van de instrumenten zijn geen muzikanten en hebben ook niet die pretentie. Er worden toetsen aangeslagen, de snaren van de gitaar worden van hoog naar laag beroerd, de stokjes tikken staccato op de trommels van het drumstel. Resultaat is een soort minimal music, die alle ruimte geeft aan de beweging en het gevoel nog intenser maakt.

Daarna schakelt het gezelschap naar rust onder weer totaal andere muziek. Clouseau met *Altijd heb ik je lief*. De eerste keer dat er sprake is van gesproken/gezongen taal. Het is een gevoelig nummer waar de dansers zo in opgaan dat ze het publiek meenemen in het beleven van de emotie. Een van de speelsters luistert met tranen in de ogen naar het nummer, terwijl ze het lied toch al heel vaak gehoord moet hebben. Het is typerend voor wat de spelers voor het voetlicht brengen: waarachtigheid en aanwezigheid.

Kwetsbaarheid

De voorstelling blijft boeien en ik vraag me voortdurend af waarom het spannend blijft en waarom het ontroert. Het overkomt me niet vaak bij het zien van dansproducties. Vaak ontbreekt een rode draad, een verhaallijn en zit ik vooral te kijken naar de techniek en de fysieke prestatie zonder dat het me raakt. Ik mis daar de kwetsbaarheid.

Van die kwetsbaarheid krijgen we in *To Belong* prachtige staaltjes te zien. En als je denkt dat het niet dieper meer kan gaan, verrast STAP voor de zoveelste keer binnen een kort tijds-

Foto: Bart Grietens

bestek. Ze geven zich letterlijk bloot, zonder gêne, met trage bewegingen. Ze zeggen nogmaals en dit keer met nog meer impact: "Hier ben ik. Zie de mens!" Ze geven de kijker de tijd om na te denken over de mate waarin

STAP laat zien hoe je je staande kunt houden in een wereld waardoor je niet altijd begrepen wordt.

hij of zij zich bloot durft te geven. Hoe vaak we het lief hebben om dat te doen. Hoeveel waarde we hechten aan het uiterlijk en hoeveel moeite we doen om onvolkomenheden te

verbergen. De spelers van STAP laten zien dat we zowel heel verschillend als heel gelijk zijn. Dat effect zou je niet hebben als je negen opgeleide balletdansers hetzelfde zou laten doen. *I am a survivor* klinkt het door de luidsprekers. En dat is ook de gedachte die je na de voorstelling overhoudt. STAP laat zien hoe je je staande kunt houden in een wereld waardoor je niet altijd begrepen wordt. Koen De Preter heeft veel van zijn spelers gevegd en ze in hun waarde gelaten, waardoor de voorstelling meer is dan de som der delen.

Ad van den Kieboom

Voor speeldata van *To Belong* bekijk: www.theaterstap.be

Choreografie

Choreograaf Koen De Preter gaat in zijn werk op zoek naar natuurlijke en eerlijke bewegingen, niet zonder een vleugje humor en in een spannende combinatie met een eclectische soundtrack. In zijn zoektocht naar de menselijke maat vond hij eerder een uitdaging bij de 90-jarige Alpheia Pouget (*JOURNEY*, 2014), of bij groepen figuranten van diverse leeftijden (*While Things Can Change*, 2012 en *The House That Built Us*, 2013). Met *To Belong* waagt hij zich met de spelers van Theater STAP aan een groepschoreografie.